

چندی از این حکایت

مهدی محبی کرمانی

وقتی که در بهمن سال ۱۳۸۹، اولین جلسه نشست خاطره به همت مهندس داعی در سرچشمه برگزار شد، هرگز تصور نمی‌رفت که این برنامه ساده و صمیمی تا این حد بتواند در بازیابی تاریخ فراموش شده‌ی سرچشمه‌ی اثر گذاری کند.

نام سرچشمه از سال ۱۳۴۶ در فرهنگ معدنی کشور بر سر زبان‌ها افتاد. هم به هنگامی که رضایی‌ها و سلکشن تراست با تاسیس شرکت سهامی صنایع مس (KCI) نخستین فعالیت‌های جدی معدنی معاصر مس را در ایران پایه‌گذاری کردند. پیش از آن در سال ۱۳۲۸ مهندس انتظام این معدن عظیم را به نام موراسیان ثبت و بی هر اقدامی رها کرده بود. رضایی‌ها و شریک انگلیسی‌شان در بهره‌برداری از معادن مس سرچشمه، توفیق چندانی نداشتند، اما آن‌قدر هوشیاری و فراست داشتند که بتوانند دولت را متوجه ذخایر عظیم مس سرچشمه کرده و مقدمات ملی کردن صنایع مس ایران را فراهم آورند. آخرین روزهای اسفند ۱۳۵۰ برای تاریخ مس روزهای تعیین‌کننده‌ای بود. معادن مس سرچشمه ملی اعلام شد و متعاقب آن، قانون تاسیس شرکت سهامی معادن مس سرچشمه به سرعت از تصویب مجلسین وقت گذشت. رضایی‌ها و سلکشن تراست حقوق معدنی خود را به دولت فروختند و سهم خود را از مسی که کار چندانی هم برای آن نکرده بودند، پیشاپیش گرفتند.

مس آن‌قدر خوش‌اقبال بود که کار تاسیس شرکت سهامی معادن مس سرچشمه به درایت «رضا نیازمند» یکی از موفق‌ترین مدیران صنعتی دهه ۴۰ کشور، به سرعت سامان گیرد و کار سرچشمه بسیار زودتر از خیلی از طرح‌های صنعتی معدنی عملیاتی گردید.

تیرماه ۱۳۵۵ شرکت سهامی معادن مس سرچشمه به شرکت ملی صنایع مس ایران تغییر نام داد و ماموریت‌های گسترده‌ی وسیعی برای آن تعریف شد. رضا نیازمند رفته بود، و «تقی توکلی» مدیر عامل شرکت بود. آمریکایی‌ها علیرغم شتابی که در تکمیل کارخانجات مس داشتند، از برنامه‌ی متهورانه‌ی خود عقب مانده بودند. کم‌کم بوسترهای تبلیغاتی (مس / سپتامبر ۱۹۷۷) از در و دیوار سرچشمه محو می‌شد. حالا دیگر معلوم شده بود که مس به سپتامبر ۷۷ نمی‌رسد. وقتی تقی توکلی به وزارت نیرو رفت، جای خود را به مهندس «مهدی ضرغامی» داد: تیمسار زاده‌ای که شرایط مس را به سمتی سوق داد که حداقل امید برای راه‌اندازی مس در سال ۱۹۷۸ هم بریاد رفت. صدای پای انقلاب می‌آمد. در دی‌ماه ۱۳۵۷ آمریکایی‌ها شبانه از سرچشمه فرار کردند و، درست در همان زمان و حتی پیش از پیروزی انقلاب در ۲۲ بهمن ۵۷ مس به دست نیروهای انقلاب افتاد. در سوم خرداد ۱۳۶۱ کار ناتمام آمریکایی‌ها به همت فرزندان انقلاب تکمیل شد و همزمان با فتح خرمشهر، پیچیده‌ترین بخش صنعت مس در کارخانجات ذوب مجتمع مس سرچشمه، راه‌اندازی شد. تالو سرخ‌فام مس سرچشمه چشم جهانیان را خیره کرده بود...

وحالا مردان آن روزگار مس، همه ساله در دهه مبارک فجر گرد هم می‌آیند تا یاد آن روزها را در نشست خاطره زنده کنند. روزهایی که آنها ثابت کردند «ما می‌توانیم»، و، توانسته بودند!

آنها کلام امام‌شان را روی سر در کارخانه‌ی تغلیظ نوشته بودند: «کارخانجات را راه بیاندازید و منتظر خارجی‌ها نباشید.» و کارخانجات مس را راه انداخته بودند...

حکایت دوست

در نشست خاطره

برگ دیگری از خاطرات مرهک مس در انقلاب اسلامی ورق خورد

اسما پورزنگی آبادی

برگ دیگری از خاطرات «مس در انقلاب اسلامی» ورق خورد: پیشکسوتان این صنعت در کرمان، طبق وعده‌ی هر ساله، باز هم دور هم جمع شدند و این، چهارمین «نشست خاطره» بود که به میزبانی شرکت سرمایه‌گذاری و در مجتمع مس سرچشمه برگزار می‌شد.

دوشنبه‌ی گذشته، جمعی از بازنشستگان مس، به دعوت مهندس حسین داعی و، همزمان با سومین روز از ایام‌الله دهه‌فجر دور هم نشستند و از دردهایی گفتند که انقلاب تسکین‌اش داد ...

صفحه ۲

